

HISTORIE CENY KŘESADLO

Cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci

Křesadlo 2001–2002

Myšlenka každoročního ocenění dobrovolníků vznikla v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků v roce 2001. Na mezinárodní konferenci o dobrovolnictví v Kroměříži řekla Arlene Schindler, dlouholetá propagátorka dobrovolnictví v USA: „*Je to cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci*“, a motto bylo na světě. Hledali jsme ještě název ceny a shodli jsme se na názvu **Křesadlo**.

První křesadla navrhla akademická malířka Alena Šrámková, která ale nemohla nalézt žádný vzor. V muzeích jsou často dva kamínky, kterými se o sebe křeše, někteří znají z dětství mechanické kovové křesadlo na zapalování plynového sporáku. V ilustracích k pohádkám H. Ch. Andersena je na obrázcích křesadlo v rukách lidiček nejasně zobrazeno – možná i ilustrátor měl podobné potíže.

Nakonec výtvarnice udělala několik návrhů, komise jeden vybrala a student pražské VŠUP Jiří Papcún dva roky křesadla vyráběl. Byl to předmět hodný Járy Cimrmana – zapalovač bez benzínu v dřevěném stojánku, ale podstatné bylo jeho poslání – dobrovolníci pomáhají vykřesat jiskry lidství.

Za rok 2001 se křesadla předávala poprvé v Praze (10x), v Havlíčkově Brodě (3x) a také v Kroměříži, kde měli vlastní model, křemínky v krabičce s troudem.

Za rok 2002 to bylo celkem 31 křesadel, které kromě Prahy předávali naši partneři v šesti městech – Česká Lípa, České Budějovice, Pelhřimov, Olomouc, Ústí nad Labem a Zlín.

Křesadlo 2001 – 2002

Křesadlo 2003–2019

Na podzim 2003 nám napsal Josef Porsch – dobrovolník oceněný Křesadlem 2002, že můžeme předávat skutečné křesadlo – předmět, který by spojoval současnost s dávnými tradicemi. Rozdělat oheň je myšlenka služby pro druhé. Křesadlo je vykováný kus oceli stočený konci k sobě – takové používali Slované i Keltové, křeše se s ním o pazourek.

Od roku 2003 vyrábí křesadla kovář Jaroslav Zíval. Atmosféra hradu Křivoklát, kde jsme byli poprvé nové křesadlo objednat, byla působivá a každé křesadlo si jí nese v sobě. Návod, jak křesadlo používat je jednoduchý. Když najdete pazourek – jiskry lítají ...

Za rok 2003 bylo rozdáno 40 Křesadel – Praha, Zlín, Ústí nad Labem, Písek, Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Kladno a Turnov. Za rok 2004 to bylo 41 Křesadel – Praha, Turnov, Ústí nad Labem, Český Těšín, Hradec Králové, České Budějovice, Havlíčkův Brod, Kladno a Liberec.

Za rok 2005 to bylo 50 Křesadel – Praha, Plzeň, Liberec, Frýdek-Místek, Ústí nad Labem, Jindřichův Hradec, Kladno, Turnov a Havlíčkův Brod. Za rok 2006 bylo rozdáno 53 Křesadel – Praha, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Kladno, Plzeň, Písek, Liberec, Třinec, Turnov a Havlíčkův Brod. Za rok 2007 to bylo 45 Křesadel – Turnov, Ústí nad Labem, Český Těšín, Karlovy Vary, Praha, Písek a Plzeň.

Za rok 2008 se rozdalo celkem 61 Křesadel – Český Těšín, Karlovy Vary, Kladno, Praha, Ústí nad Labem, Vsetín, Jižní Čechy, Vysočina a Plzeň. Za rok 2009 to bylo celkem 37 Křesadel – Karlovy Vary, Jižní Čechy, Plzeň, Praha, Ústí nad Labem, Vsetín a Vysočina. Za rok 2010 to bylo 52 Křesadel – Praha, Vysočina, Náchod, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Jižní Čechy, Plzeň, Kladno a Hradec Králové.

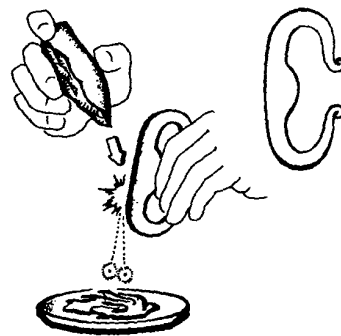
Za rok 2011 to bylo 65 Křesadel – Praha, Liberec, Roudnice nad Labem, Olomouc, Vysočina, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Vsetín, Náchod, Hradec Králové, Jindřichův Hradec. Za rok 2012 to bylo 64 Křesadel – Liberec, Roudnice nad Labem, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Praha, Vysočina, Hradec Králové, Olomouc, Kladno a Plzeň. Za rok 2013 to bylo celkem 53 Křesadel – Plzeň, Liberec, Vysočina, Karlovy Vary, Náchod, Ústí nad Labem, Praha, Vsetín, Olomouc a Kladno.

Za rok 2014 to bylo celkem 51 Křesadel – Plzeň, Jablonec nad Nisou/Liberecko, Praha, Ústí nad Labem, Vysočina, Olomouc, Karlovy Vary a Kladno. Za rok 2015 to bylo celkem 48 Křesadel – Plzeň, Jablonec nad Nisou/Liberecko, Praha, Ústí nad Labem, Vysočina, Olomouc, Karlovy Vary, Kladno a Vsetín. Za rok 2016 to bylo celkem 41 Křesadel – Plzeň, Jablonec nad Nisou/Liberecko, Olomouc, Praha, Ústí nad Labem, Vysočina a Kladno. Za rok 2017 to bylo celkem 58 Křesadel – Plzeň, Opava, Brno, Česká Lípa/Liberecko, Olomouc, Praha, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Vsetín a Vysočina.

Za rok 2018 to bylo celkem 60 Křesadel – Plzeň, Česká Lípa/Liberecko, Ústí nad Labem, Olomouc, Vysočina, Brno, Kladno, Praha a Hradec Králové. Za rok 2019 to bylo celkem 53 Křesadel – Plzeň, Česká Lípa/Liberecko, Brno, Olomouc, Vysočina, Ústí nad Labem, Praha, Hradec Králové a Vsetín.

Křesání

K výrobě křesadla se používá uhlíkatá ocel. Dnes můžeme křesadla občas koupit ve westernových prodejnách, jinak je lze vyrobit například ze starého pilníku. Při křesání křešeme o pazourek do látkového troudu, který jsme si připravili zuhelnatěním bavlněné látky bez přístupu vzduchu, tedy v plechové krabici v ohni. Jiskru chycenou do troudu rozfoukáváme do suchého chrastí nebo jemných hoblin.

Obr. 36 Křesání

Zpracoval: Jiří Tošner, jiri.tosner@hest.cz